

KOOSOLEKU PROTOKOLL

Soomaa rahvuspargi koostöökogu

Kõrtsi-Tõramaa

17. detsember 2015

Algus kell 15.00

Juhatas: Sulev Vare

Protokollis: Liina Laanemets

Osalejaid 35 inimest, nimekiri lisatud protokollile

Soomaa rahvuspargi koostöökogu liikmetest osalesid: Sulev Vare, Dagmar Hoder, Kristiina Kivi, Ene Riis, Anu Almik, Riho Männik, Tiiu Pärn, Kalev Mitt, Naima Täär, Aino Viinapuu, Aarne Põlluäär, Aivar Ruukeli asendaja Katrin Ruumet, Kuno Erkmann, Erich Palm, Puudusid: Anne Nurk, Tarmo Laidna, Andres Hein, Mihkel Hansen, Tõnu Aavasalu, Tõnu Kiviloo

PÄEVAKORD

1. Sissejuhatus
2. Metsise elupaikade taastamise projekti tulemused
3. Soomaa teemaplaneering
4. RMK looduskaitse osakonna tööd 2015 ja 2016 (sh soode taastamise projekt)
5. MTÜ Tipu Looduskooli tegevused ja Sooülikooli tutvustus
6. MTÜ Soomaa Turismi tegevused
7. Ülevaade Keskkonnainspeksiooni töödest rahvuspargis
8. RMK loodushoiuosakonna tööd 2015 ja 2016
9. Piiranguvööndi metsaelupaikade inventuuri info
10. Rahvuspargi aastaaruande tutvustamine
11. Kultuuripärandiga seotud Keskkonnaameti tegevused
12. Kohapeal tekkinud küsimused, muud teemad

1. Sulev Vare – Soomaa rahvuspargi uue koostöökogu statuudi ja liikmete nimekirja koostamine algas aasta tagasi. Statuudi ja liikmete osas on saanud kõik liikmed ettepanekuid teha, Keskkonnaameti peadirektor allkirjastab koostöökogu statuudi ja liikmete nimekirja lähiajal ning loodame, et antud kogu suudab oma eesmäärke täita. Täna koosolek on tiheda päevakavaga, liikmete tegemistest ülevaatlik, edaspidi võetakse arutlusele konkreetsemad küsimused. Täname Viljandi Maavalitsust tänase koosoleku toimumise toetamise eest.

2. Ivar Ojaste tutvustas metsise elupaikade taastamise projekti tulemusi. Antud projekti juhib Tartu Ülikool, partneriteks on RMK, Maaülikool ja Ornitoloogiaühing. Projekti toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja RMK. Antud projekti tegevused on mõeldud metsise paremaks tundmaõppimiseks ja metsise elupaikade taastamismeetodite uurimiseks. Metsise

käekäiku mõjutavad väga paljud tegurid, näiteks elupaiga killustatus, kiskjate arvukus, elupaiga olukord. Projekti raames teostati kompleksuuring, mis koosneb kolmest tegevussuunast: metsiste aastaringse elupaigakasutuse suuruse määramine, kiskjauuring ja elupaikade taastamisuuring. Projekti raames on püütud ja rõngastatud 2 metsisekana ja 1 metsisekukk, kelle liikumist on jälgitud ning selle järgi tehtud kokkuvõtteid. Laekunud andmed hõlmavad üksnes 2-3 nädalast perioodi peale märgistamist. Eestis on metsiste mängualad palju suuremad kui Skandinaavias ja seega on siin neid palju raskem püüda. Kiskjauuringu tulemused näitavad, et seal kus on metsised, seal on ka kiskjad ning pesarüüste võimalus on kõrge. Kõige suurem osa projektist on taastamiskatsed, kus on kokku 64 ala, kokku 3 km². Antud projekt on kõige suurem metsise elupaiga taastamise projekt Euroopas. Antud projekti väärtus on ka see, et taastamispirkondades on kirjeldatud toimuvad muutused, mis annab lähtematerjali kuidas ühes või teises elupaigas peaks metsise elupaika taastama. Projekti tulemusena võib öelda, et üldiselt raied ei häiri metsist. Värsked raielangid mahajäetud jäätmetega meelitavad metsisekanu sest okste varju saab pesa ehitada. Pärast pesast lahkumist liigutakse ruttu toitumisaladele, mis erineb pesa kohast. Elupaikade taastamise raames toimunud kraavide kinni panemisel tekkisid pikad avatud sihid. Raba servadesse tekivad üleujutusosalad. Soomaa asurkonda tasakaalustavad ilmselt üksikud soodsad aastad, kuid nende pikemaajalisel puudumisel või kadumisel on metsise hääbumine vältimatu. Asurkonna suudaks stabiliseerida sigivuse parandamine tõenäoliselt juba üksnes 5% võrra, s.t et keskmiselt oleks igast 20 emaslinnust tibudega praeguse viie asemel kuus. Metsise pesadel on siiski väga suur rüüstekoormus ja 65-69% emalindudest, keda oleme näinud, on poegadeta, kuigi metsisekana hakkab alates teisest eluaastast pesitsema ja enamus käib ka mängudel. Metsisemängude nihkumine on Eestis küllaltki sage nähtus ja põhjused on osaliselt looduslikud (sama on teada Venemaa looduslikes asurkondades). Soomaal on üle poole metsisekukkede hukkumisest seotud murdmisega mängust (ilvese, rebase ja metsnugise poolt), kusjuures maastiku mastaabis toimub (vähemalt sigimisajal) ka kiskjate koondumine mängualadele. Seega võib mängude „kinnistamine“ väikestele kaitsealadele olla asurkonna seisundit halvendanud. Juunikuus 2015 toimunud metsise kanaloenduse tulemused näitasid, et oluline on teha lausloendusi, mis on ka efektiivsemad. Maastike liigendatus on oluline metsise mõjutaja. Kuivenduskraavideta aladel on metsise mängualad suured (alal üle 10 kuke) ning kuivenduskraavide olemasolul on mängualad tunduvalt väiksemad.

A. Saar – Kunagi tehti uuring mille tulemusena keelati metssigade söötmine metsise pesitsusalade läheduses. Kas selle seose kohta on ka uuemat informatsiooni?

I. Ojaste – Metssea söögikohtadesse kogunevad lisaks sigadele ka teised loomad (pisiinärlised, kiskjad) ning kõik see suurendab metsise pesade rüüste võimalust. Kui metsis pesitseb loomade söödaplatsi läheduses, siis teeb ta ka pesa sinna lähedusse.

S. Vare – Kui antud uuring on lõppenud ning järeldused tehtud, kas siis tulemusi saab üle Eesti laiendada ja kasutada?

I. Ojaste – Seda ei saa lubada sest praegu elupaikade taastamiseks tehtud tegevuste mõju tulemused selguvad pikema aja jooksul ning RMK on planeerinud analoogsete taastamistöde

jätkamist. Seega kindlasti selle ühe projekti tulemusena ei ole võimalik saada kogu selgust metsise elupaiga taastamise kohta.

3. Tiiu Pärn tutvustas Soomaa teemaplaneeringu seisut. Planeeringut on koostanud Pärnu ja Viljandi Maavalitsused. Hea partner on olnud RMK, Keskkonnaamet ja kohalikud vabaihendused ja elanikud. Eestis pole enne sellist planeeringut tehtud. Soomaa teemaplaneeringu materjalid on olemas maavalitsuste kodulehtedel planeeringute all. Kaardid on koostanud Anne Karjus Viljandi Maavalitsusest. Planeeringule tehti keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang, et teada saada, kas planeeringuga plaanitud tegevused tekitavad loodusele kahju või mitte. Eelhindangus selgus, et otseseid loodust kahjustavaid mõjusid ei ole kuid mõne tegevuse mõju on ebaselge. Keskkonnaamet ei ole veel andnud lõppvastust, et kas peab keskkonnamõju strateegilise hindamise tegema või mitte. Teemaplaneeringu täpsemad eesmärgid on ruumilise arengu põhimõtete määramine rahvuspargis, maa- ja veealade kasutamistingimuste määratlemine rahvuspargis, olulisemate sotsiaalse ja tehnilise taristu objektide asukoha määramine, majandustegevuse arendamiseks vajalike eelduste suurendamine, asustuse ja traditsioonilise elulaadi hoidmine, loodus- ja kultuuriväärtuste hoidmine, jätkusuutliku turismiarengu toetamine. Planeeringuala hõlmab laiemat Soomaa piirkonda, mis on jaotatud kolmeks: rahvuspargi ala, kontaktala ja mõjuala. Planeering aitaks kaasa piirkonna arengule ja looks juurde võimalusi uutele elanikele (eelkõige rahvuspargis), selleks kaardistati planeeringu raames vanad talukohad, mis sobiksid elamiseks ja ei jää niivõrd üleujutusosalale. Planeering sisalda palju ettepanekuid. Pärast keskkonnamõjude hindamist tuleb veel üks avalikustamine ja loodetavasti lähe pärast seda planeering kehtestamisele.

4. Priit Voolaid tutvustas soode taastamise projekti tegevusi, RMK looduskaitse osakonna 2015 aasta töid ja 2016 plaane. RMK tegeleb juba mitu aastat looduskaitsetöödega riigimaadel ja Keskkonnaamet teeb looduskaitsetöid eramaadel. Soomaa rahvuspargis on palju riigimaad ning seetõttu on siin ka looduskaitsetöid. Põhirõhk on Soomaal elupaikade taastamisel – poollooduslike koosluste ja soode taastamisel. 2015 aastal toimus Kuresoo raba paisude remontimine. Antud paisud olid ühed esimesed, mis soode taastamise raames seni tehtud on Kuresoo taastamisel sulgesime kraavid erinevate paisudega ja võib öelda, et kõik paisud ei õigustanud ennast. Põhiline probleem on olnud paisude püsivusega suure veehulgaga kraavidel. Mitmed paisu konstruktsioonilised lahendused on ebaõnnestunud – paisud hakkavad lekkima või pressib vesi paisu kõrvalt mööda. Antud aastal tehti viiel juhul paisusid laiemaks ja tehti uusi turbapaise. Parandatud ja uued paisud peaksid nüüd veerežiimi taastamise eesmärgi saavutamiseks piisavad olema. RMK metsise kompleksuuringu raames tehti samuti paise ning sulgeti kraave.

Alates 2013 aastast on juba kavandatud Halliste jõe luhtade taastamine. Eesmärk on parandada hooldustingimusi ja väiksemaid puudegruuppe eemaldada, et luha üldine mulje oleks parem. Freesimist ei kavandata. Tipu luhal trimmerdati 2015 aastal kannuvõsud ja eemaldati kive alal, mida ERF projekti raames varem freesiti, kuid mille hooldustingimused olid rentniku sõnul endiselt halvad. Käesoleval aastal taastasime rentniku soovil ka Oksa puisniitu. 2015 aastal valminud taristu ERF projekt toel lamminiitudele ligipääsetavuse tagamiseks oli Vodi tee ja Riisa tee. Vodi tee pole täna kasutuses aga kuna Pääsma luhtade hooldamise vastu tuntakse

huvi, siis läheb antud tee ka kasutusse. Poldi tee puhul viis suurvesi osa teest ära ja tegelesime selle kindlustamisega, maakivide ja kargstruktuuriga. 2014. aastal valminud Tammiku tee lõpp ehitati uus mahasõit, kuna tee rekonstrueerimise projekti puhul ei arvestatud raskeveokite ümberkeeramise vajadusega edaspidi oleme projekteerimistel targemad. Mulgi kraav sai truupülepeäsu, samuti tehti ülepeäsud 3 väiksemal kraavile. Ehitati Läti sild. Vastavalt maahooldaja soovile tehti Tipu luhale paar maha sõitu ja uued truubid.

2016 aastaks on soode taastamise plaanid küllalt ambitsioonikad. Soode taastamisel on raiemahud üsna märkimisväärsed. Taassoostumise käivitamiseks peab mõningatel juhtudel tihedamaid puistuid raiuma, et saavutada kõrgem pinnavee tase. Plaanis on soo taastamine Riisa raba põhjaservas, seal raieid ei kavandata, vaid on kraavide sulgemine ning ainult riigimaal. Projekteerijad suhtlesid kõigi taastatavate aladega piirnevate alade maaomanikega, et võimalusel teostada taastamistöid ka eramaal, kuid kokkuleppeid ei saadud. Taastamise plaanis on järgmised piirkonnad: Valgeraba lõuna ja lääneserv, Kuresoo kaguserv, Kuresoo kirdeserv, Liinoja, Riisa raba põhjaserv, Öördi peakraavid. Soode taastamise kogupindala 760 ha.

RMK tegevused tulenevad Soomaa rahvuspargi kaitsekorralduskavast ning ka Keskkonnaametilt. 2016 aastal on plaanis poollooduslike koosluste taastamised Meiekosel (23 ha), Halliste luhad Kangruparil (25 ha), Hallselja sookold (liigikaitseline töö kui sookolda leidub), Lemmjõe tamme ümbruse hooldus.

M. Kübarsepp - Kui otstarbekas on Halliste luha lõuna osa taastamine?

P. Voolaid – Nii luhtade hoolduskava, KKK, Keskkonnaamet toetavad selle taastamist. Potentsiaalne hooldaja on avaldanud soovi seal hooldada karjatamise teel. Samas on luhtade taastamise (piirkonnad ja mahud) võimalik diskussiooni teema, et kui kaugele luhtade taastamisega üldse on vaja jõuda.

E. Riis – Kas on tehtud uuringuid soode taastamisega kaasnevate kõrvalmõjude kohta, kuidas see mõjutab kaugemaid alasid, suurvett jms.?

P. Voolaid - Eraldi pole kaasnevate mõjude hindamist ja uuringuid tehtud. Eramaid ei ujutata üle, eramaade äärde jäävad kraavid alles ja need juhivad vee ära, nii et eramaid ei tohiks soode taastamistööd mõjutada.

5. Dagmar Hoder tutvustas Sooülikooli koostöövõrgustikku. Antud koostöövõrgustik hõlmab looduse ja kultuuripärandi kaitse, haridustegevust, teadustegevust ja kohaliku elu arengut. Sooülikooli koostöövõrgustiku raames toimuks palju uuringuid, mis toetaksid piirkonna looduskaitset ja arengut. Koostöövõrgustik eeldab erinevate huvigruppide vahelist koostööd, sh kõrgkoolid kaasamist ning koostööd. Sooülikooli raames toimub 1 kord aastas kokkuvõttev seminar, erinevad õppepäevad ja üliõpilased ning kooliõpilased koostavad Soomaa kohta uuringuid, lõputöid, loovtöid. Sooülikooli meeskonna ülesanne on koondada teemasid, mis vajavad uurimist ja mida saaksime pakkuda üliõpilastele, põhikooli- ning gümnaasiumi õpilastele. Kevadel 2015 ülikoolidele saadetud koostöökirjadele tuli palju positiivset tagasisidet, kuid kahjuks pole me suutnud piisavalt palju uurimist vajavaid teemasid pakkuda. Suvel 2015 toimusid erinevad õppepäevad ning selle aasta seminari teemaks oli elupaikade

taastamine. Seminari teisel praktilise tööde päeval parandati Kuresoo üks turbapais. Selleks, et Sooülikooli koostöövõrgustik paremini toimima hakkaks, on kõik huvilised oodatud 12.jaanuaril Tipu looduskooli mõttetalgutele.

6. Katrin Ruumet tutvustas MTÜ Soomaa Turismi tegevusi. Soomaa turism on juba 5-6 aastat vaikselt tegutsenud kuid sellest aastast on vabaühenduse tegevus elavdanud. Soomaa Turismi eesmärk on korrastada turismimaastikku Soomaal. Soomaa pole vaid rahvuspark, vaid turismi osas vaatame suuremat piirkonda, kuhu ootame rohkem väliskülalisi, kuid ka siseturiste. Rohelise Jõemaaga kaardistame teenusepakkujaid siin piirkonnas, nii väikseid kui suured, et koos turismimessil osaleda ning saada valmis ettevõtjate kataloog, et oleks ülevaade mida siinsed ettevõtted pakuvad. Lisaks eestikeelsele kataloogile plaanis ka inglise, saksa ja võib-olla vene keelne turismikataloog. Eesmärgiks on kohalik koostöö. MTÜ Soomaa Turismi juhatuses on praegu Aivar Ruukel, Argo Juske ja Kätlin Kink. Käisime EAS korraldatud konkursil „Eestimaa avastamata aarded 2015. Turism ja kohalik toidutraditsioon“ ning Soomaa jäi auväärasele 4.kohale.

7. Naima Täär tutvustas Keskkonnainspeksiooni 2015 aasta tööd Soomaa rahvuspargis. Rahvuspargis teevad järelevalvet Pärnumaa ja Viljandimaa büroo inspektorid. Objekte kontrollitakse plaaniliselt, järelevalve käigus ja kaebustele reageerides erakorraliselt. Plaaniliselt on kontrollitud kaitse-eeskirjade järgimist, sõidukitega liiklemist-parkimist, ehitisi ja metsaraieid. Ehitiste kontrollimisel Soomaal rikkumisi ei avastatud. Soode taastamise raietega seoses oli alguses palju teateid aga seda jäi ajapikku vähemaks. Kaebuste puhul inspektor peab otsustama, kas reageerib või mitte, kuna kõiki rikkumisi ei ole võimalik tagant järgi kindlaks teha ning Keskkonnainspeksiooni ressursid on piiratud. Kindlasti tulevad inspektorid välja kui on suuremad rikkumised. Rikkumiste tuvastamisele ja lahendamisele aitavad palju kaasa kohalike elanike teadmised. 2015 aasta rikkumistest oli viimane juhtum novembris kui ilma loata kütiti 2 metssiga, menetlus veel käib. Suurvee ajal pole enam väga palju mootorsõidukitega toime pandud rikkumisi. Tänu RMK poolt välja ehitatud ja korrastatud puhkekohtadele leiavad külastajad omale õige lõkke- ja telkimiskoha. Soomaal oli aastas 8 plaanilist kontrolli ja 10-12 jahireidi. Kevadel oli üks rikkumine, kus ATV-ga sõideti Raudna luhal; selle menetluse otsused on jõustunud. Olulist pinnasekahjustust ei tekitatud. Soomaa jõgedel on olnud mootorpaadiga sõitmise juhtumeid, kuid seda rikkumist on inspektoril raske tabada, sest kui paadil on lisaks mootorile ka aerud ja kontrolli ajal sõitja hoopis aerutab siis puuduvad inspektoril karistamiseks tõendid. Kohalikel elanikel on võimalik kaasa aidata keskkonna vastaste rikkumiste avastamisel ning lahendamisel, samas ennast mitte ohtu seades. Näiteks Karuskose perenaine selgitas külastajatele, et sihtkaitsevööndis ei tohi telkida ja lõket teha. Mõnikord ei tea rikkujad, et antud tegevus pole lubatud ning sellistel juhtumitel piisab teavitamisest. Soomaa rahvuspargi kõrval-piirkondade jahialadel käib aktiivne tegevus. Inspektorid kontrollisid jahipidamist RMK jahialal ja edastasid info avastatud rikkumiste kohta RMK jahindusosakonnale. RMK lõpetas ennetähtaegselt jahimehega sõlmitud jahipidamisvõimaluste kokkuleppe.

R. Parts – Keskkonnainspeksiooni inspektorid teavad, et 8 plaanilise kontrolli korda pole piisav ning samuti teatakse, et Soomaal tegelevad teatud isikud salaküttimisega. Kuidas oleks võimalik, et inspektorite kontrollide arv oleks suurem ning ka probleemid laheneksid?

N. Täär – Inspektorite Soomaal viibimiste sagedust suurendab järelevalve kõrval olevates piirkondades, mille käigus läbitakse ka Soomaa teid. Rikkumistest peaks kindlasti inspeksioonile teada andma, iga kord, helistama 13 13 numbril ja tuleks öelda maksimaalselt täpne info. Samas ei ole iga rikkumise korral võimalik tõendeid tagant järgi saada, näiteks salaküttimise puhul on püssipaukude suunda ja kaugust väga raske määrata, samuti võib olla salakütt inspektori saabumise ajaks juba lahkunud. Sellistel juhtudel on igasugused lisatõendid kohalike poolt oodatud. 1313 numbri kaudu inspektoritele saadetud rikkumise informatsioon on kahjuks sageli väga ebamäärane ning Soomaa kohta edastatud info ei pruugi anda rikkumise täpset asukohta. Keskkonnainspeksiooni eelarve on piiratud ja pole lähitulevikus näha, et saaks kontrollide arvu suurendada.

8. Riho Männik tutvustas RMK Loodushoiu osakonna 2015 aasta töid ja 2016 aasta plaane. Töid tehti kahe projekti raames, mida rahastas Euroopa Regionaalarengu fond. Soomaal käis üle 65000 külastaja, looduskeskus viis läbi 112 õppeprogrammi. Täielikult sai rekonstrueeritud Kopraraja õpperada, millele ehitati ka uus sild, rekonstrueeriti Soomaa õpperadadel ja lõkkekohtades kümme kuivkäimlat. Ühtekuuluvus Fondi toetusel läheb 2016 aastal projekteerimisse Ingatsi õpperada ja Riisa õpperaja tavaosa. Öördi õpperajal uuendatakse hakkepuidu osa.

9. Kadri Hänni tutvustas piiranguvööndi metsaelupaikade inventuuri esimesi tulemusi ja edasisi plaane. Suvel 2015 valiti välja inventuuriks ligi 4000 ha piiranguvööndi metsaalasid. Inventuuri läbiviimiseks korraldati hange. Tööd toimusid kahes etapis. Novembris pidi olema valmis 0 elupaikade (ehk elupaigaks mittekvalifitseeruvate alade) kaardikiht ning 2016 aasta veebruari lõpuks või märtsi alguseks peaks olema kogu inventuur valmis, koos Keskkonnaameti täiendustega. Inventuuri teeb OÜ Metsaruum. Tänapäevaks on olemas 0 elupaikade kaardikiht kuid elupaikade kaardistamisel võib veel 0 elupaiku välja tulla. Selleks, et pärast inventuuri tulemuste selgumist metsaelupaiku kaitsta, on vaja teha muudatusi piiranguvööndi ja sihtkaitsevööndi piirides, seega peab muutma kaitse-eeskirja. Suuremate kaitsealade kaitse-eeskirja kinnitamine võtab vähemalt 3 aastat aega.

A. Almik - Kas elupaikadele, mis nüüd inventuuri käigus välja tulevad, kohaldatakse õiguskaitset?

K. Hänni – Jah, Looduskaitse seadus lubab antud juhul tulevase sihtkaitsevööndi aladel peatada tegevuse kuni 28 kuuks. Kui kaitse-eeskiri selle ajaga pole muudetud, siis on võimalik näiteks raietöid antud aladel ära hoida vaid RMKga koostööd tehes.

R. Parts – Kas on olemas mõlemapoolne soov Keskkonnaameti ja RMK vaheliseks koostööks?

K. Hänni – Raiete mitte teostamisega seotud koostöö peab kindlasti olema juhtkondade tasemel, siis on see võimalik. Inventuuri tulemuste põhjal plaanitavad uued sihtkaitsevööndi alad oleks kindlasti olemasoleva sihtkaitsevööndiga ühendatud, terviklik. Ei soovi teha uusi väikseid sihtkaitsevööndi alasid, mis on piiranguvööndiga ümbritsetud.

A. Laud - RMK juhtkond kavandab raietäid ja piirkond ning metskonnad korraldavad seda kava. Kõik raietäid sõltuvad ilmastikust ning Soomaa puhul on see eriti määrav. Ka järgmiseks

aastaks on kavandatud raieid Soomaa rahvusparki kuid see ei tähenda, et need raied 100% toimuvad. Inventuuri alal ei teostata raieid enne inventuuri lõplike tulemusi ning Keskkonnaameti poolset otsust. Kavandatud on näiteks harvendusraie Kõpu-Tõramaa-Jõesuu ja Kildu-Oksa-Tõramaa mnt ristmiku äärses metsas, kus palju tuuleheidet. Lisaks jätkuvad metsise elupaiga taastamisega seotud raied.

R. Parts - Kõpu-Tõramaa-Jõesuu ja Kildu-Oksa-Tõramaa mnt äärne ala on kunagi olnud heinamaana kasutuses, kas on olnud plaani, et antud ala taastada ja poolloodusliku kooslusena kasutusele võtta?

P. Voolaid – Praeguste plaanide kohaselt seda poollooduslikuks koosluseks ei taastata.

A. Almik - Kas piiranguvööndi metsaelupaikade inventuur tehakse riigimaal või ka eramaal?

K. Hänni – Inventuuri tehakse nii riigimaal kui ka eramaal, inventuuriks on võetud mõistlikud polügoonid.

A. Almik - Kas on eramaaomanikke on teavitatud, et nende maal viiakse läbi inventuuri ja kas inventuuri tulemustest eramaaomanikke teavitatakse?

K. Hänni – Maaomanikega ei ole veel inventuuri asjus kontakti võetud. Kindlasti teeme maaomanikele infopäeva antud teemal kui inventuuri lõpptulemused selguvad.

10. Liina Laanemets tutvustas Soomaa rahvusparki aastaaruannet. Keskkonnaamet on koostamas Soomaa rahvusparki 2015 aasta tegevuste aruannet. Selline aastaaruanne on eelnevalt valminud vai 2011 a kohta, 2012 a aruanne jäi poolikuks. 2014 aasta alguses tegi Rait ettepaneku, et aruannet võiks uuesti koostama hakata. Usun, et see ettepanek oli asjakohane ning kuna oleme Sooülikooli raames samuti arutanud, et kahjuks pole enam sellist asutust kes omaks ülevaadet erinevatest tegevustest mis rahvusparkis toimub, siis vähemalt aastaaruanne annab möödunud aasta kohta mingi ülevaate. Aruande eesmärk on võtta kokku aasta jooksul rahvusparki alal toimunud tegevused looduskaitstes, külastuskorralduses, keskkonnahariduses, vabäühenduste tegevuses jms. Kindlasti 100% kõike mis Soomaal toimunud aruandesse ei panda, keskendutakse suurematele ja olulisematele tegevustele. Aruande vormi on võimalik vastavalt vajadusele muuta iga aasta kohta, ka 2015 aasta aruande koostamiseks muudeti 2011 aasta aruande vormi. Keskkonnaameti on 2015 aasta kohta aruannet koostamas, enamuse teie käest oleme aruandesse informatsiooni küsinud ning antud aruanne saabki valmida vaid tänu koostööle. Kindlasti saadame aruande veel täiendusteks, ettepanekuteks laiali, enne lõplikuks lugemist. Ilmselt valmib aruanne 2016 aasta alguses ning siis saab seda alla laadida Soomaa rahvusparki kodulehelt. Aastaaruande koostamise ei pea eest vedama Keskkonnaamet, seda võib teha ka mõni vabäühendus. Seega on võimalik, et näiteks järgmise aasta aruande eest vastutab mõni vabäühendus või muu asutus ning siis ülejäämise aasta aruande koostamist juhib taas Keskkonnaamet.

11. Liina Laanemets tutvustas kultuuripärandiga seotud 2015 aasta tegevusi ja 2016 aasta plaane. 2015 aasta jooksul on Keskkonnaameti korraldatud või Keskkonnaameti kaasabil toimunud mitmed sündmused Soomaal: 20.01 Soomaa infopäev, 1.02 Rahvusvahelise märgalade päeva tähistamine, 10.04 Talgud Toonojal Mardi talu juures, 30.04

Põllumajandustoetuste infopäev ja kogukonna koosolek, 4.07.2015 Vikatimehe võistlusel loeng teemal „Luhad – rikkus või kulu?“, 26.07. Rahvusvahelise rabapäeva tähistamine koostöös Eesti Märjalade Ühingu ja MTÜ Soomaa Turismiga. Juuli-September aitasime Tipu Looduskoolil korraldada Sooülikooli õppepäevasid ja aastaseminari. 20.11 Talgud Pärna talu juures, hääbunud Tõramaa külas. Mitmed tegevused, eelkõige talgud, said teoks tänu RMK loodushoiu osakonnale. Soomaa rahvuspargis pole 2 aastat toimunud kultuuripärandi koolitusi, kuna Soomaa jäi rahvusparkidele mõeldud koolitusprojektist 3 aastat tagasi välja. 2015 aasta õppepäevad on toimunud tänu Keskkonnaameti üle Eestilisele infopäevade projektile, mida toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

2016 aasta kultuuripärandiga seotud tegevused sõltuvad Keskkonnainvesteeringute Keskuse otsusest, kas nad toetavad rahvusparkide kultuuripärandi koolituste projekti aastatel 2016-2017, või mitte. KIK toetuse kohta saab vastuse 22.detsembriks 2015. Kui toetus tuleb siis toimub Soomaa rahvuspargis aasta jooksul 1 kultuuripärandi seminar, 2 päevane ehituspärandi koolitus (praktiliste töödega) ja 6 päeva looduskasutuse koolitusi. Kui KIK otsus osutub positiivseks siis täpsemate 2016 ja 2017 a koolituste teemade otsustamiseks võiksime huvilistega kohtuda Tipus 12.jaanuaril, kui arutame ka Sooülikooli tegevusi. Lisaks kultuuripärandi koolitustele on Keskkonnaametil võimalik korraldada looduskaitse teemalisi infopäevi 2016 aastal, nii et teavitust vajavate teemade kohta on võimalik ka kohalikel teha ettepanekuid. Tänapäevaks on MTÜ Eesti Haabjaseltsiga kokku lepitud ka 2016 suve ühepuulootsiku ehitamise laager, mis toimuks umbes nädal enne jaanipäeva. 2016 aasta kevadel on plaan teha veel talgud Pärna talu juures ning ka Toonojal.

R. Männik – Pärna talu ja Mardi talu arvele võtmise ettepanekud on tehtud, seega on lootust, et nende kohta tuleb ka väike eelarve ja saame talude säilimiseks ka töid planeerida.

L. Laanemets- Kindlasti püüame ka uuel aastal aidata kaasa rahvusvahelise rabapäeva tähistamisele, võimalusel ja vajadusel Soomaa vikatimehe võistlusele, jätkame koostööd Tipu Looduskooliga Sooülikooli koostöövõrgustik toimimiseks. Mälumaastike projekt, mis on aastaid tagasi alguse saanud Soomaa rahvuspargist ja mille raames on kogutud ja kaardistatud kohapärimus, on oma jätkuprojekti ootel. Keskkonnaamet jätkuprojekti ei esitanud ning oleme teinud ettepaneku Kirjandusmuuseumile, et nad nii Soomaa kui Karula rahvuspargis täiendavat kohapärimust koguks, nagu nad seda on teinud Vilsandi ja Matsalu rahvuspargis.

Ettepanek, et Soomaa kogukonna koosolekuid hakkab kokku kutsuma mõni vabaühendus Soomaal või siis korraldatakse kogukonna koosolekuid vastavalt vajadusele.

12. L. Laanemets - Keskkonnaamet on koostamas iga rahvuspargi kohta tutvustavat trükist, see on A5 formaadis rahvusparki tutvustav vihik, kus on ka A2 suuruses kokku volditav kaart. Antud vihik tutvustab Soomaa rahvuspargi loodusväärtusi, kultuuripärandit ja külastusobjekte. Kokku 20 leheküljeline ja trükitakse 4 000 eesti keeles, 2 000 inglise keeles ja 1200 vene keeles. Toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

L. Laanemets - Koosoleku ühe teema ettepanekuna toodi välja, et kohalike elanike ja turismiettevõtjate jaoks on probleem, et pole Soomaa rahvusparki läbivat ühistranspordi ühendust. Suhtlesin sellel teemal Viljandi Maavalitsusest Kaupo Kasega ning nad on valmis

antud teemat arutama. Teen ettepaneku, et kuna MTÜ Soomaa Koda üheks eesmärgiks on tagada piirkonna praegustele ja juurde tulevatele elanikele avalike teenuste kättesaadavus, siis võiks selle esindajad võtta ühendust Viljandi Maavalitsusest Kaupo Kasega ning arutada antud teemat väiksemas ringis ja kevadel 2016 toimival koostöökogu koosolekul saaks sellel teemal edasi mõelda.

R. Parts – Ühistranspordi teema oli aktiivses arutelus juba 2009 aastal ning toona jäi teema Viljandi Maavalitsusse seisma. Teen ettepaneku, et Viljandi Maavalitsus otsiks üles antud teema kohta 2009 aastal koostatud põhjalikud materjalid ning tegeleks sellega edasi.

T. Pärn – Viin informatsiooni antud teema kohta ka Pärnu Maavalitsusse, et koostöös Viljandi Maavalitsusega Soomaa ühistranspordi osas edasi tegeleda.

S. Vare tegi ettepaneku järgmise Soomaa rahvusparki koostöökogu koosoleku toimumise ajaks maikuu 1. nädal 2016 aastal. Edaspidi on koostöökogu päevakord lühem, et teatud probleemsetele teemadele lähedusi leida. Koostöökogu hakkab koos käima 2 korda aastas ning vajadusel tihedamalt, samuti on võimalik teatud teemasid e-maili teel lahendada. Tänapäevane koostöökogu koosolek oli rohkem infopäeva sarnane.